

POSEBNI USLOVI ZA OSIGURANJE MATERIJALNIH ŠTETA OD ZEMLJOTRESA

Poglavlje I – Rizik zemljotresa

Definicija zemljotresa

Član 1.

- (1) Pod pojmom “zemljotres” u smislu ovih Uslova podrazumjeva se prirodno kretanje - podrhtavanje tla usljed geofizičkih aktivnosti u unutrašnjosti zemlje, koje je kao zemljotres registrovano od strane nadležne seizmološke institucije, a čiji je zabilježeni intenzitet pet i više stepeni prema Mercalli-Cancani-Siebergovoj skali (MSC) .
- (2) Osiguravač je u obavezi da isplati naknadu iz osiguranja za osiguranu imovinu koja je oštećena ili uništena usljed:
 - 1) direktnog udara zemljotresa;
 - 2) požara ili eksplozije za koje se dokaže da su neizbježna posljedica takvog događaja;
 - 3) dijelova objekata ili predmeta koje su seizmički udari bacili na osiguranu imovinu.

Poglavlje II-Vrste pokrića

Član 2.

Rizik zemljotresa može biti ugovoren kod:

- 1) Osiguranje imovine (materijalne štete);

Poglavlje III - Osiguranje imovine (materijalne štete)

Predmet osiguranja

Član 3.

- (1) Predmet osiguranja kod osiguranja imovine prema odredbama ovih Uslova mogu biti sve stvari, osim stvari koje su isključene iz osiguranja, a u skladu sa odredbama koje slijede i to:
 - 1) predmeti u vlasništvu osiguranika;
 - 2) predmeti koje je osiguranik otuđio ukoliko su još uvek u njegovoj državini (otuđeni predmeti koji još nisu predati trećem licu);
 - 3) predmeti na kojima je upisana hipoteka u korist osiguranika;
 - 4) predmeti koji su osiguraniku predati po osnovu zaloge i za koje osiguranik nosi rizik propasti;

a kako je to navedeno u ispravi o zaključenom osiguranju

- (2) Stvari u vlasništvu trećih lica su predmet osiguranja ako je to navedeno u ispravi o zaključenom osiguranju uz uslov da nisu osigurani na drugi način ili ukoliko na drugi način nisu u potpunosti osigurani, odnosno ukoliko je osigurljivi interes kod osiguranika. Osigurana vrijednost je iznos koji odgovara interesu osiguranika, ali u većini slučajeva to su troškovi zamjene ili izrade.
- (3) U pogledu predmeta osiguranja primjenjuju se odredbe članova 4 – 9, ukoliko se nešto drugačije ne ugovori.
- (4) Predmet osiguranja prema ovim uslovima mogu biti samo objekti i stvari koji su osigurani od osnovnih opasnosti po uslovima za osiguranje od požara i prirodnih sila.

Građevinski objekti

Član 4.

- (1) Građevinski objekti se osiguravaju sa svim sastavnim građevinskim dijelovima - komponentama iznad i ispod tla (temelji i podrumski zidovi, sve ugrađene instalacije i sva ugrađena oprema: liftovi, centralno grijanje sa cisternom za gorivo, bojleri, uređaji za klimatizaciju, hidrofori i drugo).
- (2) Pod pojmom građevinski objekat se podrazumjevaju građevine:
 - 1) koje zatvorenim prostorom obezbjeđuju ljudima i imovini zaštitu od spoljnih uticaja, u koje je dozvoljen ulazak ljudi, koje su čvrsto vezane za tlo i koje imaju određenu trajnost- postojanost;
 - 2) ova klasifikacija obuhvata takođe i lebdeće krovove i slično.
- (3) Pored toga, pod pojmom građevinski objekat se podrazumjevaju i sljedeće građevine:
 - 1) Nadstrešnica, krovni pokrivač - krovina, mostovi - pasarele između objekata, rampe, pogonska osovina lifta ili slični objekti koji su dio građevinske konstrukcije shodno tački 1 prethodnog stava;
 - 2) Silosi, bunker, rezervoari za vodosnabdjevanje kao i svi ostali rezervoari - spremišta, koji:
 - a) čine građevinsku komponentu objekata shodno tački 1 prethodnog stava i koji su posebno slični njima u pogledu zidanja opekama, betonom ili drugim načinima gradnje ili;
 - b) nisu ni u kakvoj konstrukcijskoj vezi sa objektima shodno tački 1 prethodnog stava, ali su izgrađeni od betona ili opeke;
 - 3) Dimnjaci, čak i slobodno stojeći, izgrađeni od betona ili opeke;
 - 4) Kanali i okna - šahtovi za cijevi, kablove i ostale instalacije, kao i podzemne staze od dasaka, ako se te konstrukcije nalaze van objekata i ako su izgrađene od betona ili opeke;
 - 5) Ogradni zidovi svih vrsta.
- (4) Građevinska vrijednost objekta uključuje sve građevinske komponente umetnute radi gradnje odnosno trajnosti. Ovde su posebno uključeni:
 - 1) sistemi zaštite od udara groma;

- 2) čvrsto ugrađeni pregradni zidovi, demontažne pregrade - pregradni zidovi, ali ne i paravanska oprema za dijeljenje prostora i ugrađeni nameštaj;
- 3) čvrsto zalijepljene podne i zidne obloge;
- 4) ugrađene svijetleće armature i ostale zidne armature;
- 5) stepenice, ljestvice i jarboli za zastave koji su pričvršćeni za objekat, čak i kad se nalaze sa spoljne strane;
- 6) čvrsto ugrađen jarbol za zastavu;
- 7) ustave na elektro-mehanički pogon odnosno zagrijevane strujom (kao i ormarići na obodnim ogradama) zajedno sa elementima za njihov pogon odnosno zagrijevanje;
- 8) tende, platnene zavjese za zaštitu od sunca i prozorski kapci zajedno sa sastavnim dijelovima neophodnim za njihovo funkcionisanje;
- 9) montažne spuštene tavanice, plafonske obloge, donji izgled visećih tavanica;
- 10) šupljine, kanali u podnoj konstrukciji, staze od dasaka - prolazi između redova sjedišta i pogonske osovine za ugradnju kao i slične konstrukcije, ako se nalaze unutar objekta ili imaju direktnu građevinsku vezu sa objektom i ako su od betona ili oplata;
- 11) zidane peći za pečenje cigle, porcelana, keramika i slični proizvodi koji su dio građevinskog objekta;
- 12) poslovni ulazi, ukoliko su vlasništvo osiguranika.

Oprema (namještaj, mašine, aparati i uređaji)

Član 5.

- (1) Pod pojmom oprema podrazumjevaju se sve pokretne stvari na mjestu osiguranja iznad i ispod tla, u objektima kao i na otvorenom, koje služe za komercijalne svrhe, ukoliko nisu posebnim odredbama isključene iz osiguranja (mašine, namještaj, sistemi i instalacije za proizvodnju, transformaciju, transport, uskladištenje i potrošnju energije u svim oblicima i dr.).
- (2) Takođe, predmet osiguranja su i:
 - 1) instalacije za grijanje, ventilaciju, klimatizaciju, sušenje kao i peći; tehničke peći; gasne i elektro instalacije sa mjeračima; gromobranske instalacije;
 - 2) mašine, oprema, sistemi i instalacije za proizvodnju, obradu, transfer, prenos i čuvanje fajlova, informacija i podataka svih vrsta;
 - 3) sistemi, oprema, uređaji i instalacije za mjerenje, testiranje, displej – vizuelno prikazivanje, regulisanje i kontrolu proizvoda, operativnih - radnih stanja i radnih procesa svih vrsta;
 - 4) mašine, oprema, sistemi i instalacije za prevoz ljudi, materijala, robe i svih vrsta struktura
- tekstilnih materijala - prediva, uključujući i usisne sisteme i instalacije za prenos vode, tj. sisteme vodosnabdjevanja i odvoda zajedno sa mjernim uređajima, fitinzima, filterskim sistemima i pomoćnim uređajima;
 - 5) sve vrste vozila, mašine i prikolice na motorni pogon (osim registrovanih vozila) i vatrogasnih vozila (čak iako su registrovana) pod uslovima utvrđenim u tački 1 člana 7 ovih Uslova;
 - 6) oprema, sistemi, spremišta i posude za skladištenje materijala, robe i svih vrsta prediva – struktura - tekstilnih materijala; čak i ponovo upotrebljiva ambalaža, palete, kontejneri i oprema za skladištenje u visoko regalnim magacinima;
 - 7) radne mašine svih vrsta, uključujući i pogonske elemente i sve pomoćne uređaje;

- 8) silosi, bunker, rezervoari za vodu i ostalo, dimnjaci, zakloni od vjetrova na vrhu dimnjaka, kanali i vratila, ukoliko služe za proizvodnju i ne mogu se klasifikovati kao građevine;
 - 9) rasklopljive pregrade;
 - 10) sanitarni uređaji kao što su toaleti, kade i lavaboi;
 - 11) sredstva koje kompanija upotrebljava u sistemu proizvodnje uključujući i katalitičke konvertere - katalizatore;
 - 12) rashladni tornjevi, čak i oni od oplata ili betona;
 - 13) portabl - prenosive mašine i uređaji svih vrsta;
 - 14) alati i ostali tehnički uređaji za proizvodnju na portabl - prenosivim mašinama ili za upotrebu sa mašinama, ukoliko se ne smatraju reprodukcijom opremom, sve vrste kancelarijske opreme, čak i periodika i knjige, sve vrste radne opreme i radna odijela;
 - 15) oprema za komunalne - zajedničke oblasti, sobe za smještaj i sobe za goste kao i kuhinje, kantine - menze, biblioteke i slično;
 - 16) aparati za gašenje požara, oprema za preventivu požara, industrijsku bezbjednost, sprovođenje zdravstvenih mjera - sanitaciju i sport;
 - 17) kompanijski natpisi i reklamne oznake, sredstva za reklamu i dekoraciju;
 - 18) mašine koje su neispravne odnosno koje se drže u rezervi; dijelovi za zamenu i predmeti svih prethodno pomenutih tipova, koji još nisu ugrađeni i koji su predviđeni za novu opremu, a takođe i zamjenljivi dijelovi za vozila.
- (3) Predmet osiguranja su i mašinski temelji. U slučaju da mašinski temelji nisu izričito isključeni iz ovog osiguranja, osiguravajuće pokriće će važiti za temelje koji pripadaju mašinama oštećenim u osiguranom štetnom događaju, čak i ako sam temelj nije oštećen ili uništen, ali se iz tehničkih razloga ne može u potpunosti ili djelimično koristiti kod obnove ili zamjene mašine.
- (4) Bašte - vrtovi i parcele, infrastruktura građevinskog zemljišta takođe su predmet osiguranja i osigurani su u okviru sume osiguranja za opremu.

Zalihe **Član 6.**

Predmet osiguranja su i zalihe sirovina, polugotovih i gotovih proizvoda, kao i onih u upotrebi, kupljenih gotovih dijelova, robe svih vrsta, otpad koji se može reciklirati, brošure i prospekti, potrošna roba i pomoćni materijali svih vrsta, razređivači, maziva, materijali za grijanje i gorivo, tahnički gas, građevinski materijali, hrana i poluluksuzna pakovanja svih vrsta koja se ne mogu ponovo upotrebiti, kao i dragocijeni metali i nakit koji se upotrebljava za proizvodnju, koji se nalaze na mjestu osiguranja u objektima kao i na otvorenom.

Objekti u izgradnji i montaži

Član 7.

Predmet osiguranja u smislu ovih uslova mogu biti i:

- 1) objekti u izgradnji (radovi, materijal, postojeća imovina na kojoj se izvode radovi, privremeni objekti na gradilištu, materijal izvan gradilišta, građevinska oprema i sl.);
- 2) objekti u montaži (radovi, materijal, postojeća imovina na kojoj se izvode radovi, privremeni objekti na gradilištu, materijal izvan gradilišta, montažna oprema i sl.);

a sve to prema odredbama uslova za osiguranje objekata u izgradnji i montaži .

Druge stvari

Član 8.

Predmet osiguranja mogu biti i:

- 3) Registrovana vozila, kao i registrovana vatrogasna vozila ukoliko je to posebno ugovoreno i naznačeno u ispravi o osiguranju;
- 4) Sve vrste nosioca podataka, uključujući i informacije o njima, tj. računovodstvene knjige, evidencije, planove, magnetnu memoriju, mikrofilmove itd.;
- 5) Sredstva za reprodukciju. Ovdje su obuhvaćeni svi predmeti za komercijalne namjene, koji odgovaraju sljedećoj definiciji:
 - a) sredstva za reprodukciju imaju oblik, šablon – kalup - model, nacrt - skicu, opisivanje nacrt - ispisivanje slova ili neku drugu informaciju određenom proizvodu, i
 - b) taj oblik (šablon – kalup - model, nacrt - skica, opisivanje nacrt - ispisivanje slova, druge informacije) se prenosi na proizvod, pri čemu se
 - c) u slučaju promjene ili fazne proizvodnje, to sredstvo za reprodukciju ne može više upotrebljavati ili se bar mora izmjeniti, tj., primjera radi to se odnosi na: izlivenne kalupe - modele, veb kartice i žakar kartice, šablone svih vrsta, kalupe, injekciono livene kalupe, kompresione kalupe, modele, marke, matrice, stereotipne pločice, štamparske ploče i štamparske rolne itd.
- 6) Novac i novčana sredstva.
Pod pojmom novac i novčana sredstva smatra se: novac i novčana sredstva svih vrsta, štedne knjižice na ime odnosno na donosioca, akcije sa zvanično naznačenim cijenama i ostale akcije.
Ukoliko drugačije nije naznačeno u ispravi o zaključenom osiguranju, novac i novčana sredstva, štedne knjižice, akcije, dokumenta, nakit, zlato i platina, dragocjenosti, dragocjeni metali i pravi biseri kao i zbirke kovanog novca i zbirke maraka, osigurani su samo ako se nalaze u zaključenim spremištima.
Izuzetno od odredbi iz prethodne alineje, u vrijeme pripreme i isplate nadnica i plata, osiguravajuće pokriće važi i izvan ugovorenih spremišta.
- 7) Lična imovina zaposlenih
Predmet osiguranja može biti i lična imovina zaposlenih.
Izuzetno od odredbi iz prethodne tačke ovog stava novac i novčana sredstva, nakit, vozila i stvari domaćinstva zaposlenih u spremištima nisu predmet osiguranja u smislu ovih Uslova.

Troškovi

Član 9.

- (1) Troškovi za preduzimanje mjera, čak i kad iste nisu bile uspješne, koje osiguranik posle nastanka štetnog događaja opravdano može smatrati neophodnim za preventivu ili smanjenje štete, osigurani su u smislu ovih Uslova.

(2) U onoj meri u kojoj je navedeno u ispravi o zaključenom osiguranju, predmet osiguranja mogu biti i:

- 1) Troškovi gašenja požara. tj. troškovi gašenja požara uključujući protivpožarne agense i uništavanje tih agenasa, uz izuzetak troškova iz tačke 2 ovog stava.
- 2) Troškovi preseljenja - pomjeranja i zaštite, tj. troškovi načinjeni zbog zamjene osigurane imovine što je iziskivalo preseljenje - pomjeranje, izmjenu ili zaštitu ostalih predmeta. Ovde su takođe uključeni i troškovi za hitno zastakljivanje i naročito troškovi demontaže i ponovnog instaliranja mašina i opreme kao i troškovi ulaska, rušenja ili ponovne izgradnje dijelova objekata.
- 3) Troškovi rušenja i odnošenja šteta, tj. troškovi za radove na osiguranom gradilištu ukoliko se odnose na osiguranu imovinu, kao i troškovi i za neophodno rušenje preostalih oštećenih dijelova i odnošenje šteta, uključujući i sortiranje ostataka i otpada. Troškovi uništavanja iz tačke 4 ovog stava su isključeni.
- 4) Troškovi odstranjivanja su troškovi za ispitivanje, odnošenje, obradu i istovarivanje - istresanje oštećene osigurane imovine. Troškove odstranjivanja koji se odnose na zemljani materijal, uključujući i troškove ispitivanja, obrade i istovara moraju prouzrokovati sljedeće opasnosti:
 - a) opasnost osigurana u smislu ovih Uslova;
 - b) opasnost na osiguranoj imovini koja se nalazi na osiguranom mjestu;
 - c) odnosno zemlja koja se nalazi na osiguranom mjestu.

Od svih različitih zakonski dopustivih opcija, osiguranje pokriva samo najekonomičniji način odstranjivanja.

Troškovi odstranjivanja koji proisteknu iz zagađenja vode ili vazduha, nisu pokriveni osiguranjem.

U slučaju mješanja osigurane i neosigurane imovine, naknađuju se samo troškovi za odstranjivanje osigurane imovine.

Ako se povećaju - narastu troškovi za odstranjivanje zemljanog materijala ili osigurane imovine kontaminirane - zagađene već prije nastanka osiguranog štetnog događaja (nasljeđeni troškovi), tada osiguranje pokriva one troškove koji su veći od iznosa neophodnog za eliminisanje nasljeđenih obaveza, i ne uzima se u obzir da li bi se taj iznos utrošio ili se ne bi utrošio da nije došlo do nastanka osiguranog štetnog događaja. U slučaju kontaminiranog - zagađenog zemljanog materijala, važi sljedeće:

- a) Troškovi ponovnog nasipanja iskopa zemljom, takođe su pokriveni osiguranjem. U svakom slučaju, ti troškovi ponovnog nasipanja i troškovi odstranjivanja kontaminirane zemlje biće umanjeni za ugovorenu franšizu.
- b) Troškovi ispitivanja su oni troškovi koji proisteknu iz potrebe da se sprovede zvanična ili stručna - ekspertska istraga:

i. da li je materijal opasan - problematičan;

ii. da li materijal podliježe zakonom predviđenoj obavezi ustupanja prava shodno zakonskoj regulativi koja se odnosi na životinjska trupla;

iii. da li je zemljište kontaminirano; i ako su odgovori potvrdni, kako će se tretirati odnosno ukloniti.

- c) Kontaminirano zemljište je zemljište koje je neophodno sistematski pregledati, obezbjediti odnosno tretirati, zbog njegove povezanosti sa drugim materijalima (uz izuzetak radioaktivnih predmeta).

Troškovi tretmana su troškovi za preduzimanje mjera koje služe da se iskoristi, ukloni ili učini pogodnim za istovar, opasan otpad - problematičan materijal, predmeti koji podliježu zakonom predviđenoj obavezi ustupanja prava shodno zakonskoj regulativi koja se odnosi na životinjska trupla odnosno na kontaminirano zemljište.

Troškovi prelaznog odnosno među uskladištenja do najviše šest mjeseci osigurani su do osiguranog limita, pod uslovom da se osiguravač odmah obavijesti o tom među uskladištenju.

Troškovi istovara - odlaganja otpadaka uključuju i komunalne troškove.

- 5) Radioaktivni izotopi, troškovi za odnošenje šteta itd., uključujući i kontaminiranu zemlju
- Troškovi za odnošenje šteta, rušenje i izolaciju osigurane imovine kao i za tretman kontaminiranog zemljišta u smislu uslova za troškove odstranjivanja koji nastaju kao posljedica štetnog događaja na osiguranom mjestu shodno Klauzuli o radioaktivnim izotopima, osigurani su ukoliko su te mjere zvanično naložene.

Ako se ugovori, tretman radioaktivno kontaminiranog zemljišta, takođe će biti pokriven osiguranjem u okviru troškova uništavanja shodno prethodnoj tački ovog stava.

- 6) Dodatni troškovi zbog zvanično postavljenih uslova - Dodatni troškovi su troškovi do kojih dođe poslije nastanka osigurane štete, odnosno koji su rezultat zvanično postavljenih uslova - zahtjeva, i koji su veći od troškova dovođenja objekata odnosno komercijalne opreme u njihovo originalno stanje. Osiguravajuće pokriće neće se primjenjivati na dodatne troškove zbog zvanično postavljenih uslova - zahtjeva koji se ne odnose na dijelove osigurane imovine koja se nije nalazila pod štetnim djelovanjem i koju nije oštetio štetan događaj. Osiguravač naknađuje dodatne troškove do ugovorene sume osiguranja, pod uslovom da svrha sistema koji su bili izloženi štetnom djelovanju ostane ista. U slučaju podosiguranja objekata i mašina, ti troškovi će se srazmjerno umanjiti.
- 7) Dodatni troškovi zbog povećanja cijena - Stvarno povećani dodatni troškovi zbog povećanja cijena između nastanka osiguranog štetnog događaja i zamjene ili rekonstrukcije, pokriveni su osiguranjem do ugovorene sume osiguranja.

Ako osiguranik ne organizuje zamjenu ili rekonstrukciju odmah, dodatni troškovi se naknađuju do iznosa do kojeg bi stigli da se zamjena ili rekonstrukcija odmah sprovede. Dodatni troškovi zbog izvanrednih događaja, zvaničnih ograničenja rekonstrukcije ili rada, ili nedostatka kapitala - sredstava, nisu pokriveni osiguranjem.

U slučaju podosiguranja nekog oštećenog predmeta u vezi koga su nastali osigurani dodatni troškovi zbog povećanja cijene, ti troškovi će biti proporcionalno umanjeni.

- 8) Troškovi za mjenjanje brava na osiguranim prostorijama - Troškovi za neophodno mjenjanje brava na osiguranim prostorijama osigurani su do ugovorenog limita, ako je za vrijeme provale ili razbojništva, ključ bio zagubljen - stavljen na pogrešno mjesto.

- (3) Ni u kom slučaju ne mogu biti predmet osiguranja u smislu ovih Uslova:
- 1) Troškovi zbog oštećenja zdravlja do čega je došlo prilikom ispunjavanja dužnosti spasavanja;
 - 2) Troškovi usluga protivpožarne brigade angažovane u javnom interesu ili po nalogu organa vlasti kao i za usluge drugih odgovornih strana.

Isključenja

Član 10.

Sljedeća imovina je isključena iz pokrića za opasnost iz ovog poglavlja: građevinski objekti skloni padu kao i druge stvari koje mogu biti predmet osiguranja ali su smještene u ovim objektima, roba u prevozu, registrovana motorna vozila, sva stakla.

Iz pokrića su isključene štete:

- a) Nastale usljed zemljotresa intenziteta manjeg od 5 stepeni MCS skale,
- b) Od potresa izazvanih ljudskom djelatnošću kao što su eksplozije klasičnih i nuklearnih naprava,
- c) Od potresa koji su nastali u rudnicima,
- d) Koje su prouzrokovane djelovanjem nuklearne energije i radioaktivne kontaminacije,
- e) Koje su prouzrokovane zagađenjem stvari nekim opasnim materijama koje su ispuštene, odnosno isticale, te troškovi čišćenja takvih zagađenja,
- f) Nastale na freskama, mozaicima i drugim ukrasnim dodacima na građevinama.

Limiti naknade iz osiguranja i franšiza

Član 11.

- (1) Ako se ugovori limit naknade iz osiguranja ili godišnji limit, taj limit se primjenjuje kao limit za naknadu iz osiguranja uključujući plaćanja troškova, uprkos odredbama odgovarajućih uslova osiguranja.
- (2) Isplata naknade iz osiguranja shodno odredbama odgovarajućih uslova, kod svake štete umanjuje se za iznose ugovorene franšize (poslije primjene podosiguranja ako ga ima).
- (3) Jednim štetnim događajem smatraju se sva gibanja tla koja su se manifestovala unutar intervala od 72 sata od momenta prvog registrovanog gibanja tla.
- (4) Osiguranje građevinskih objekata i opreme ne može se zaključivati na novu vrijednost.
- (5) Osiguranik je dužan bez odlaganja prijaviti osiguravaču nastalu štetu i na njegov zahtjev pribaviti od Centra za seizmologiju Federalnog hidrometeorološkog zavoda ili Sektora za seizmologiju Republičkog hidrometeorološkog zavoda Republike Srpske podatke o zemljotresu kojem pripisuje štetu.

Ostale odredbe

Član 12.

U svemu ostalom, shodno se primjenjuju odredbe odgovarajućih opštih i posebnih uslova osiguranja.

Poglavlje IV-Završne odredbe

Član 13.

- (1) Ako postoji neslaganje nekih odredbi iz ovih Uslova i odgovarajućih opštih i posebnih uslova osiguranja, na odnose iz ugovora o osiguranju primjenjivaće se odredbe ovih Uslova.
- (2) Ovi Uslovi stupaju na snagu i primjenjuju se danom donošenja.

Banja Luka, 22.12.2020. godine

Predsjednik upravnog odbora
Marko Mikić